

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Myndigheten för press, radio och tv

Yttrande över Myndigheten för press, radio och tv:s förslag till föreskrifter vid ansökan om och överlåtelse av tillstånd att sända digital kommersiell radio

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I remissen ingår förslag till Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter vid ansökan om och överlåtelse av tillstånd att sända digital kommersiell radio.

Det anges att föreskrifterna ersätter idag befintliga verkställighetsföreskrifter. De föreslagna föreskrifterna anges innehålla en ny bestämmelse som klargör att ansökan kan komma att avvisas om ansökan inte inkommer i rätt tid samt vissa andra förtydliganden och ändringar av mer språklig karaktär.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) avser att under våren 2023 utlysa ledigt utrymme för digital kommersiell radio. Inför utlysningen har myndigheten sett över sina föreskrifter och avser att upphäva de gamla verkställighetsföreskrifterna från 2012 (Myndigheten för radio och tv:s föreskrifter (MRTVFS 2012:1) vid ansökan om och överlåtelse av tillstånd att sända digital kommersiell radio) och meddela nya verkställighetsföreskrifter. De nya föreskrifterna anges innebära vissa förtydliganden och en bestämmelse om att ansökan kan komma att avvisas om den inte kommer in i rätt tid. Övriga ändringar anges vara mer av språklig karaktär. Föreskrifterna kommer att kungöras i myndighetens författningssamling MPRTFS. I föreskrifterna klargörs vissa begrepp, att ansökan ska vara skriftlig, vilka uppgifter som ska finnas med i ansökan och vilka handlingar som ska bifogas till ansökan. I föreskrifterna anges att en ansökan enbart kan göras under den tid som myndigheten bestämmer.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av vilka skäl som föreskriftsförslaget lämnas och vad som avses uppnå med detta. Beskrivningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i konsekvensutredningen att en alternativ lösning är att MPRT endast lämnar skriftlig information om vad som gäller vid ansökningsförfarandet. Denna information kan lämnas på MPRT:s webbplats och vid direkt kommunikation med de sökande. Oavsett om ansökningsförfarandet regleras i föreskrifter eller inte kommer dock utlysningen göras på samma sätt. Att förfarandet regleras i verkställighetsföreskrifter anges därför inte innebära någon ökad administrativ börda jämfört med om enbart information skulle lämnas om förfarandet. Utan föreskrifter anges emellertid rättssäkerheten minska för de sökande. Ur rättssäkerhetssynpunkt anges det vara positivt både för myndigheten och aktörer att kunna hänvisa till föreskrifter som gäller.

Regelrådet gör följande bedömning. I en del andra ärenden kan det finnas ett flertal möjliga sätt att uppnå syftet med ett förslag. I detta fall kan det anses framgå att föreskrifterna i och för sig inte är absolut nödvändiga för att ett ansökningsförfarande ska kunna genomföras men att förslagsställaren anser att det finns fördelar med att ha föreskrifter. För ett ärende av detta slag, när en tidigare utformning av föreskrifter för ett ansökningsförfarande ersätts med en ny utformning, som innehåller vissa substantiella ändringar men också språklig redigering och förtydliganden, kan beskrivningen anses tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges i konsekvensutredningen att de föreslagna föreskrifterna enbart är verkställighetsföreskrifter till radio- och tv-lagen och därför inte går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till den Europeiska unionen.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen kan inte anses vara helt tydlig. Såvitt Regelrådet kan förstå är bedömningen att eftersom föreskrifterna enbart avser genomföra vissa av bestämmelserna i radio- och tv-lagen kan det inte gå utöver de skyldigheter som följer av EU-rätten. Det kan vara helt riktigt att bestämmelserna inte går utöver de skyldigheter som följer av det svenska EU-medlemskapet. För att beskrivningen skulle vara tillräckligt tydlig skulle Regelrådet emellertid ha behövt lite mer utvecklad information. Det kan inte anses vara en självklarhet att tillämpningsföreskrifter generellt omöjliggör kan vara mer långtgående än sådant som krävs enligt EU-rätten, detta beror på vad som regleras i bestämmelserna och möjligen också innehållet i den överordnade lagstiftningen (i detta fall radio- och tv-lagen). Regelrådet utesluter som sagt inte att bedömningen om överensstämmelse med EU-rätten kan vara riktig men finner likväl att förhållandet till EU-rätten inte har blivit belyst på ett tillräckligt tydligt sätt.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att föreskrifterna ska träda i kraft före och i anslutning till ansökningsförfarandet under våren 2023. Information och utbildning kommer också att lämnas till de aktörer som har visat intresse samt på myndighetens webbplats och som nyhet.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av vilka skäl som tidpunkt för ikraftträdande har valts och att informationsinsatser planeras. Beskrivningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att förslaget enbart berör de som avser att söka tillstånd att sända digital kommersiell radio eller överlåta/förvärva sådant tillstånd. Marknaden anges domineras av två stora aktörer. Den analoga kommersiella radiomarknaden (FM-radio) anges vara liten och omsätta sammanlagt drygt 1 miljard per år. Digital kommersiell radio (DAB) anges ha låga lyssnarsiffror och vara en mindre marknad än marknaden för analog radio. Förutom de nyss nämnda två stora aktörerna, anges det finnas ytterligare ett fåtal aktörer som har tillstånd. Enligt förslagsställaren har, vid tidigare tillfälle, färre än fem privatpersoner / små företag som idag saknar tillstånd anmält intresse för att söka tillstånd att sända DAB.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av de berörda företagens branschtillhörighet. Det framgår också i vart fall hur många stora aktörer som berörs och att det antal mindre aktörer som finns utöver dessa är få. Vidare framgår att utifrån idag befintlig information skulle nya aktörer på marknaden sannolikt inte medföra någon stor ökning av antalet företag, i absoluta tal. Det framgår också att den totala omsättningen på marknaden understiger 1 miljard per år. Det framgår inte vilken valuta som avses. Regelrådet finner visserligen att det är ett naturligt antagande att förslagsställaren avser svenska kronor, men detta både kunde och borde angetts specifikt. Det är vidare oklart vilka kriterier som används för att bedöma att de två dominerande aktörerna på den digitala marknaden är stora. Om det också är omsättning så borde det ha kunnat förklaras, inklusive en uppskattning av i vart fall storleksordningen på denna omsättning. Sammantaget finner Regelrådet att även om det är värdefullt att det har gjorts en viss approximation av företagens storlek så hade denna behövt beskrivas något tydligare.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och bransch godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

I konsekvensutredningen anges det vara förenat med administrativa kostnader att ansöka om tillstånd att söka digital kommersiell radio eller medgivande att överlåta sådant tillstånd. Det anges kosta lika mycket om ansökningsförfarandet regleras i verkställighetsföreskrifterna eller om det informeras om förfarandet på annat sätt. Det anges att de nya verkställighetsföreskrifterna ersätter föreskrifter från 2012 och inte innebär ändringar i sak men förtydliganden avseende ansökningarnas innehåll och att en alltför sent inkommen ansökan kan komma att avvisas.

Vidare anges att den som varken avser att ansöka om tillstånd eller medgivande att överlåta tillstånd inte berörs av föreskrifterna. Vem som kan få tillstånd eller förvärva tillstånd anges regleras i radio- och tv-lagen. Endast den som har finansiella och tekniska förutsättningar och inte har, eller endast i mycket begränsad omfattning har, anknytning till staten, regioner och kommuner får inneha tillstånd. Det anges innebära viss administration för aktörerna att visa att de har tekniska och finansiella förutsättningar att sända, redovisa ägarförhållanden och beskriva vad de avser sända (programförklaring). I en ansökan om tillstånd kommer den

sökande bland annat att behöva lämna uppgifter om aktie- eller andelsinnehav samt om avtal, för att det ska kunna prövas om den ansökande har en otillåten anknytning till det offentliga samt eventuella anknytningar till andra sökanden eller tillståndshavare för digital kommersiell radio. Det ska också finnas en beskrivning av programutbud och vilka tilläggstjänster som avses ingå i programtjänsten. De finansiella förutsättningarna ska beskrivas, inklusive affärsplan med budget, avseende hela tillståndperioden. Det ska också redovisas tekniska förutsättningar och vilka åtaganden som sökanden är beredd att göra när det gäller överenskommelser med övriga tillståndshavare i frågor om teknisk samverkan villkorad tillgång till programtjänster. Det anges att myndigheten avser att ta fram en e-tjänst för ansökan som sparar uppgifterna, det vill säga den sökande kan spara sin ansökan och arbeta med den innan den skickas in. Detta anges kunna underlätta för sökanden och kunna korta tiden för ansökan.

Myndigheten anger att för de redan etablerade radioföretagen får expertisen att ta fram en affärsplan med budget anses finnas inom företaget och vara något som de ändå årligen måste göra inom sin verksamhet. Ett redan etablerat radioföretag får enligt myndigheten inte heller anses ha svårigheter att ta fram en programförklaring eller visa att företaget har tekniska förutsättningar att sända.

För mindre aktörer anges det emellertid eventuellt kunna gälla att erforderlig kompetens för att ta fram en affärsplan med budget saknas. De behöver då anlita en konsult för att ta fram en affärsplan med budget med angivande av vilka kostnader som är förenat med att sända och hur dessa ska finansieras. Att anlita en kvalificerad ekonomikonsult anges kosta närmare 2000 kr per timme och enligt myndigheten kan det uppskattningsvis krävas minst 10 konsulttimmar för att ta fram en affärsplan med budget. Att visa de tekniska förutsättningarna för att sända anges däremot inte behöva vara så resurskrävande. Det räcker med att ange sådan information som att företaget har en studio och erforderlig utrustning för att sända sina program. En programförklaring anges uppskattningsvis kunna kräva några timmars arbete att ta fram och den ska innehålla information om vad för slags program som avses sändas till vilken målgrupp. En sökande bedöms inte behöva anlita en konsult för att göra en programförklaring.

Det anges att myndigheten får ta ut avgift från den som ansöker om tillstånd eller medgivande av överlåtelse av sådant tillstånd. Regeringen anges fastställa nivån på dessa avgifter och det anges röra sig om 45 000 kr för varje sökt programtjänst vid ansökan om tillstånd och 25 000 kr för ansökan om medgivande till överlåtelse av tillstånd. Några andra kostnader utöver de som har refererats ovan anges inte bli aktuella till följd av regleringen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns viss kvantifiering av vilka kostnader som är förknippade med ansökningsförfarandet. För tydlighetens skull hade det varit önskvärt om även kostnaderna för att beskriva tekniska förutsättningar och göra en programförklaring hade kunnat kvantifieras. Regelrådet noterar att de kostnader som har kvantifierats inte framstår som oerhört höga, men att den betydelse de skulle kunna få för berörda företag också kan väntas variera beroende på dessa företags storlek och förutsättningar i övrigt. I andra ärenden där ett föreskriftsförslag på ett tydligt sätt innebär väsentliga förändringar jämfört med utgångsläget hade den här aktuella kostnadsbeskrivningen inte nödvändigtvis varit tillräcklig. Eftersom det framgår att det mesta av de krav som ställs av allt att döma redan följer av de idag gällande reglerna, kan kostnadsbeskrivningen anses godtagbar utifrån den förutsättningen.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges i konsekvensutredningen att verkställighetsföreskrifterna inte påverkar företagens konkurrensförhållanden utöver det som redan framgår av radio- och tv-lagen, det vill säga att vid tillståndsgivningen ska beaktas att tillstånd ges till såväl nationella som lokala och regionala programtjänster och flera av varandra oberoende programföretag. Föreskrifterna i sig anges inte ha särskilt stor påverkan på konkurrensförhållandena mellan företagen. När det är tydligt utformat vad som krävs av en sökande blir konkurrensförhållandena i detta avseende lika.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns viss information såväl om myndighetens bedömning av föreskrifternas specifika påverkan som om vad som följer av överordnad rätt. Det är positivt att detta redovisas. Såvitt Regelrådet kan förstå är det inte omöjligt att det kan finnas fler aspekter som har en koppling till konkurrensförhållandena men inte nämns. Det kan, som nämndes ovan, enligt Regelrådets uppfattning vara fallet att de kostnader som är förknippade med en ansökan bärs lättare av större aktörer än mindre. Regelrådet noterar också det som myndigheten har angett om hur marknaden ser ut idag, med två större, dominerande företag. Det framstår inte som uteslutet att det kan finnas en tröskel till den aktuella marknaden som inte är helt obetydlig för nya, mindre aktörer. I synnerhet skulle detta kunna vara fallet om kostnader för att uppfylla de administrativa kraven skulle överstiga de belopp som angetts av myndigheten, i vart fall när det gäller arbetet med affärsplan som ett minimibelopp. Det är inte uppenbart att de föreslagna föreskrifterna skulle medföra en högre tröskel än den som redan finns. Det hade likväl varit motiverat att ange något om vilken bedömning – om någon – som gjordes vid införandet av lagen när det gäller möjlig påverkan på konkurrensförhållandena. Om det skulle vara så att ingen sådan bedömning gjordes, hade detta kunnat anges.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det anges att vissa sökande kan anse att de uppgifter som krävs är alltför omfattande. Myndigheten anser att de begärda uppgifterna är nödvändiga för att myndigheten ska kunna efterleva de bestämmelser som finns i radio- och tv-lagen om krav på vilka som kan få tillstånd med mera.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns viss information om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden. Denna information kan enligt Regelrådets uppfattning indikera att de aspekter som nämndes ovan när det gäller konkurrensförhållandena är relevanta. Det är inte uteslutet att framförda synpunkter av det slag som förslagsställaren nämner skulle kunna vara grundade i mer påtagliga reella utmaningar för företag som i vart fall är mindre än de två som dominerar marknaden idag. Som beskrivning av påverkan på företagen i andra avseenden kan i alla händelser det som myndigheten angett anses vara tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges i konsekvensutredningen att både föreskrifterna, information och ansökningshandlingar ska vara så tydliga och lätta att förstå att det ska vara tydligt vad som förväntas av den sökande. Något avkall på att mindre företag inte ska behöva redovisa finansiella och tekniska förutsättningar anges inte kunna göras eftersom detta är ett krav för att få tillstånd.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av det som myndigheten angett att de möjligheter som finns till hänsyn till de mindre företagen framför allt handlar om tydlighet i formuleringar, snarare än i det substantiella innehållet i bestämmelserna. Regelrådet noterar att för att sådana ambitioner ska ge en konkret effekt behöver de troligen också kombineras med en tillämpning av reglerna som är så flexibel som bestämmelserna medger. I alla händelser kan Regelrådet konstatera att myndigheten har beskrivit de begränsade förutsättningarna att ta hänsyn till små företag i detta fall på ett tillräckligt tydligt sätt.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid regleringens utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att konsekvensutredningen håller tillräcklig kvalitet när det gäller beskrivningen av bakgrund och syfte med förslaget, alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd, särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser. Det finns också tillräckliga beskrivningar när det gäller företagets antal och bransch, påverkan på företagets kostnader och verksamhet, påverkan på företagen i andra avseenden samt särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning. Däremot är beskrivningen inte tillräckligt tydlig när det gäller förslagets överensstämmelse med EU-rätten och det samma gäller för den storleksmässiga beskrivningen av berörda företag och det som sägs om påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. Utifrån förutsättningen att det föreskriftsförslag som har remitterats, såvitt Regelrådet kan förstå, till mycket stor del innebär i sak samma regler som redan gäller idag kan den redovisning som finns i konsekvensutredningen som helhet betraktad anses tillräcklig.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 19 april 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Per Högström



Anna-Lena Bohm

Ordförande



Per Högström

Föredragande